

UMOWA**między Unią Europejską a Rządem Demokratyczno-Socjalistycznej Republiki Sri Lanki dotycząca pewnych aspektów przewozów lotniczych**

UNIA EUROPEJSKA

(zwana dalej „Unią”),

z jednej strony, oraz

RZĄD DEMOKRATYCZNO-SOCJALISTYCZNEJ REPUBLIKI SRI LANKI

(zwanej dalej „Sri Lanką”),

z drugiej strony,

(zwane dalej „Stronami”),

STWIERDZAJĄC, że między kilkoma państwami członkowskimi Unii a Sri Lanką zawarte zostały dwustronne umowy o komunikacji lotniczej,

UZNAJĄC, że niektóre postanowienia dwustronnych umów o komunikacji lotniczej między państwami członkowskimi Unii a Sri Lanką, które są niezgodne z prawem Unii, muszą zostać dostosowane do tego prawa celem ustanowienia solidnej podstawy prawnej dla przewozów lotniczych między Unią a Sri Lanką, a także w celu zachowania ciągłości tych przewozów,

STWIERDZAJĄC, że Unia ma wyłączne kompetencje w zakresie szeregu aspektów, które mogą zostać włączone do dwustronnych umów o komunikacji lotniczej między państwami członkowskimi Unii a państwami trzecimi,

STWIERDZAJĄC, że na mocy prawa Unii wspólnotowi przewoźnicy lotniczy ustanowieni w państwie członkowskim mają prawo do pozbawionego dyskryminacji dostępu do tras lotniczych między państwami członkowskimi Unii a państwami trzecimi,

UWZGLĘDNIAJĄC umowy między Unią a niektórymi państwami trzecimi, przewidujące dla obywateli tych państw trzecich (wymienionych w załączniku 3) możliwość nabywania prawa własności w odniesieniu do przewoźników lotniczych koncesjonowanych zgodnie z prawem Unii,

STWIERDZAJĄC, że zgodnie z prawem Unii przewoźnicy lotniczy nie mogą co do zasady zawierać porozumień, które mogą wpłynąć na handel między państwami członkowskimi Unii i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji,

UZNAJĄC, że postanowienia dwustronnych umów o komunikacji lotniczej zawartych między państwami członkowskimi Unii a Sri Lanką, które (i) wymagają zawierania porozumień między przedsiębiorstwami, podejmowania decyzji przez związki przedsiębiorstw lub stosowania uzgodnionych praktyk zapobiegających, zakłócających lub ograniczających konkurencję między przewoźnikami lotniczymi na danych trasach, bądź sprzyjają wymienionym rozwiązaniom; lub (ii) wzmacniają skutki wszelkich takich porozumień, decyzji lub uzgodnionych praktyk; lub (iii) przenoszą na przewoźników lotniczych lub inne prywatne podmioty gospodarcze odpowiedzialność za podjęcie środków zapobiegających, zakłócających lub ograniczających konkurencję między przewoźnikami lotniczymi na danych trasach, mogą uniemożliwić skuteczne działanie reguł konkurencji mających zastosowanie do przedsiębiorstw,

UZNAJĄC, w sytuacji gdy państwo członkowskie wyznaczyło przewoźnika lotniczego, nad którym kontrolę regulacyjną w zakresie nadzoru bezpieczeństwa sprawuje inne państwo członkowskie, że prawa Sri Lanki zgodne z postanowieniami dotyczącymi bezpieczeństwa zawartymi w umowie między państwem członkowskim, które wyznaczyło danego przewoźnika lotniczego, a Sri Lanką, powinny mieć również zastosowanie do tego innego państwa członkowskiego,

STWIERDZAJĄC, że dwustronne umowy o komunikacji lotniczej wymienione w załączniku 1 opierają się na ogólnej zasadzie, zgodnie z którą wyznaczone przedsiębiorstwa lotnicze Stron mają sprawiedliwe i równe szanse wykonywania uzgodnionych przewozów na określonych trasach,

STWIERDZAJĄC, że celem niniejszej Umowy nie jest zwiększenie ogólnego natężenia ruchu lotniczego między Unią a Sri Lanką, ani naruszenie równowagi między wspólnotowymi przewoźnikami lotniczymi a przewoźnikami lotniczymi ze Sri Lanki, ani negocjowanie zmian postanowień dotyczących praw przewozowych w obecnie obowiązujących dwustronnych umowach o komunikacji lotniczej,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Postanowienia ogólne

1. Do celów niniejszej Umowy termin „państwa członkowskie” oznacza państwa członkowskie Unii Europejskiej, a „traktaty UE” oznaczają Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
2. Zawarte w każdej z umów wymienionych w załączniku 1 odniesienia do obywateli państwa członkowskiego będącego stroną takiej umowy są rozumiane jako odniesienia do obywateli państw członkowskich.
3. Zawarte w każdej z umów wymienionych w załączniku 1 odniesienia do przewoźników lotniczych lub przedsiębiorstw lotniczych z państwa członkowskiego będącego stroną takiej umowy są rozumiane jako odniesienia do przewoźników lotniczych lub przedsiębiorstw lotniczych wyznaczonych przez to państwo członkowskie.
4. Prawa przewozowe będą nadal przyznawane w drodze porozumień dwustronnych.

Artykuł 2

Wyznaczenie przez państwo członkowskie

1. Postanowienia ust. 2 i 3 niniejszego artykułu zastępują odpowiednie postanowienia w artykułach wymienionych odpowiednio w załączniku 2 lit. a) i b) dotyczące, odpowiednio, wyznaczenia przewoźnika lotniczego przez dane państwo członkowskie, jego upoważnień oraz zezwoleń udzielonych przez Sri Lankę oraz odmowy, cofnięcia, zawieszenia lub ograniczenia wspomnianych upoważnień lub zezwoleń udzielonych przewoźnikowi lotniczemu.
2. Po uzyskaniu wyznaczenia dokonanego przez państwo członkowskie Sri Lanka wydaje odpowiednie upoważnienia i zezwolenia w najkrótszym przewidzianym przez procedury terminie, pod warunkiem że:
 - a) przewoźnik lotniczy jest ustanowiony, zgodnie z traktatami UE, na terytorium wyznaczającego państwa członkowskiego oraz posiada ważną koncesję wydaną zgodnie z prawem Unii; oraz
 - b) państwo członkowskie odpowiedzialne za wydanie certyfikatu przewoźnika lotniczego sprawuje i utrzymuje skuteczną kontrolę regulacyjną nad przewoźnikiem lotniczym, a w wyznaczeniu są wyraźnie określone odpowiednie władze lotnicze; oraz
 - c) przewoźnik lotniczy jest własnością, bezpośrednio lub poprzez pakiet większościowy, oraz pozostaje pod skuteczną kontrolą państw członkowskich lub obywateli państw członkowskich, bądź innych państw wymienionych w załączniku 3 lub obywateli tych innych państw oraz pozostaje przez cały czas pod skuteczną kontrolą tych państw lub tych obywateli.
3. Sri Lanka może odmówić, cofnąć, zawiesić lub ograniczyć upoważnienia lub zezwolenia wydane przewoźnikowi lotniczemu wyznaczonemu przez państwo członkowskie, jeżeli:
 - a) przewoźnik lotniczy nie jest ustanowiony, zgodnie z traktatami UE, na terytorium wyznaczającego państwa członkowskiego lub nie posiada ważnej koncesji wydanej zgodnie z prawem Unii; lub

- b) państwo członkowskie odpowiedzialne za wydanie certyfikatu przewoźnika lotniczego nie sprawuje ani nie utrzymuje skutecznej kontroli regulacyjnej nad przewoźnikiem lotniczym lub w wyznaczeniu nie są wyraźnie określone odpowiednie władze lotnicze; lub
- c) przewoźnik lotniczy nie jest własnością, bezpośrednio lub poprzez pakiet większościowy, państw członkowskich lub obywateli państw członkowskich, bądź innych państw wymienionych w załączniku 3 lub obywateli tych innych państw, lub nie znajduje się pod skuteczną kontrolą tych państw lub ich obywateli; lub
- d) przewoźnik lotniczy został już upoważniony do wykonywania operacji zgodnie z umową dwustronną między Sri Lanką a innym państwem członkowskim, a wykonywanie praw przewozowych zgodnie z niniejszą Umową na trasie, która obejmuje punkt znajdujący się na terytorium tego innego państwa członkowskiego, byłoby obejściem ograniczeń praw przewozowych nałożonych przez tę inną umowę; lub
- e) wyznaczony przewoźnik lotniczy posiada certyfikat przewoźnika lotniczego wydany przez państwo członkowskie, z którym Sri Lanka nie zawarła dwustronnej umowy o komunikacji lotniczej, a to państwo członkowskie odmówiło przyznania praw przewozowych Sri Lance.

Wykonując swoje prawa na mocy niniejszego ustępu, Sri Lanka nie stosuje dyskryminacji między wspólnotowymi przewoźnikami lotniczymi ze względu na ich przynależność państwową.

Artykuł 3

Bezpieczeństwo

1. Postanowienia ust. 2 niniejszego artykułu uzupełniają odpowiednie postanowienia artykułów wymienionych w załączniku 2 lit. c).
2. W przypadku gdy państwo członkowskie wyznaczyło przewoźnika lotniczego, nad którym kontrolę regulacyjną sprawuje i utrzymuje inne państwo członkowskie, prawa Sri Lanki wynikające z postanowień dotyczących bezpieczeństwa zawartych w umowie między państwem członkowskim, które wyznaczyło danego przewoźnika lotniczego, a Sri Lanką mają również zastosowanie w stosunku do przyjmowania, wykonywania lub utrzymywania norm bezpieczeństwa przez wspomniane inne państwo członkowskie oraz w stosunku do zezwolenia eksploatacyjnego tego przewoźnika lotniczego.

Artykuł 4

Zgodność z regułami konkurencji

1. Niezależnie od jakiegokolwiek innego postanowienia stanowiącego inaczej, żadne z postanowień umów wymienionych w załączniku 1 nie może (i) wymagać zawierania porozumień między przedsiębiorstwami, podejmowania decyzji przez związki przedsiębiorstw lub stosowania uzgodnionych praktyk, które zapobiegają konkurencji lub ją zakłócają, bądź sprzyjać wymienionym rozwiązaniom; (ii) wzmacniać skutków wszelkich takich porozumień, decyzji lub uzgodnionych praktyk, ani (iii) przenosić na prywatne podmioty gospodarcze odpowiedzialności za podjęcie środków zapobiegających, zakłócających lub ograniczających konkurencję.

2. Postanowienia zawarte w umowach wymienionych w załączniku 1, które są niezgodne z ust. 1 niniejszego artykułu, nie mają zastosowania.

Artykuł 5

Załączniki do Umowy

Załączniki do niniejszej Umowy stanowią jej integralną część.

Artykuł 6

Przegląd, zmiany lub poprawki

Za obopólną zgodą Strony mogą w każdej chwili dokonać przeglądu lub zmiany niniejszej Umowy lub wprowadzić do niej poprawki.

Artykuł 7

Wejście w życie i tymczasowe stosowanie

1. Niniejsza Umowa wchodzi w życie po dokonaniu przez Strony wzajemnej pisemnej notyfikacji o zakończeniu odpowiednich wewnętrznych procedur niezbędnych do jej wejścia w życie.

2. Niezależnie od postanowień ust. 1, Strony zgadzają się na tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy od dnia jej podpisania do momentu jej wejścia w życie.

3. Niniejsza Umowa ma zastosowanie do wszystkich umów i porozumień wymienionych w załączniku 1, łącznie z tymi, które w dniu podpisania niniejszej Umowy nie weszły jeszcze w życie i nie są tymczasowo stosowane.

Artykuł 8

Wygaśnięcie

1. W przypadku wygaśnięcia umowy wymienionej w załączniku 1, wygasają jednocześnie wszystkie postanowienia niniejszej Umowy odnoszące się do danej umowy wymienionej w załączniku 1.

2. W przypadku wygaśnięcia wszystkich umów wymienionych w załączniku 1 wygasa jednocześnie niniejsza Umowa.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani odpowiednio upoważnieni podpisali niniejszą Umowę.

Sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach w językach: angielskim, bułgarskim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim, włoskim oraz syngaleskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne.

Съставено в Брюксел на двадесет и седми септември две хиляди и дванадесета година.

Hecho en Bruselas, el veintisiete de septiembre de dos mil doce.

V Bruselu dne dvacátého sedmého září dva tisíce dvanáct.

Udfærdiget i Bruxelles den syvogtyvende september to tusind og tolv.

Geschehen zu Brüssel am siebenundzwanzigsten September zweitausendzwoölf.

Kahe tuhande kaheteistkümnenda aasta septembrikuu kahekümne seitsmendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι εφτά Σεπτεμβρίου δύο χιλιάδες δώδεκα.

Done at Brussels on the twenty-seventh day of September in the year two thousand and twelve.

Fait à Bruxelles, le vingt-sept septembre deux mille douze.

Fatto a Bruxelles, addì ventisette settembre duemiladodici.

Briselē, divi tūkstoši divpadsmitā gada divdesmit septītajā septembrī.

Priimta du tūkstančiai dvyliktą metų rugsėjo dvidešimt septintą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezer-tizenkettedik év szeptember havának huszonhetedik napján.

Magħmul fi Brussell, fis-sebgha u għoxrin jum ta' Settembru tas-sena elfejn u tnax.

Gedaan te Brussel, de zevenentwintigste september tweeduizend twaalf.

Sporządzono w Brukseli dnia dwudziestego siódmego września roku dwa tysiące dwunastego.

Feito em Bruxelas, em vinte e sete de setembro de dois mil e doze.

Íntocmit la Bruxelles la douăzeci și șapte septembrie două mii doisprezece.

V Bruseli dvadsiateho siedmeho septembra dvetisícđvanásť.

V Bruslju, dne sedemindvajsetega septembra leta dva tisoč dvanajst.

Tehty Brysselissä kahdentenkymmenentenäseitsemäntenä päivänä syyskuuta vuonna kaksituhattakaksitoista.

Som skedde i Bryssel den tjugojsjunde september tjugohundratolv.

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 За Европскую унию
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Ghall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen
 ශ්‍රී ලංකා සංගමය වෙනුවට

~~GM odiates~~

 Manuel Barroso

За Правителството на Демократична социалистическа република Шри Ланка
 Por el Gobierno de la República Socialista Democrática de Sri Lanka
 Za vládu Srílanské demokratické socialistické republiky
 For Den Demokratiske Socialistiske Republik Sri Lankas regering
 Für die Regierung der Demokratischen Sozialistischen Republik Sri Lanka
 Sri Lanka Demokraatliku Sotsialistliku Vabariigi valitsuse nimel
 Για την Κυβέρνηση της Λαϊκής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Σρι Λάνκα
 For the Government of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka
 Pour le Gouvernement de la République Socialiste Démocratique de Sri Lanka
 Per il governo della Repubblica democratica socialista di Sri Lanka
 Šrilankas Demokrātiskās Sociālistiskās Republikas valdības vārdā –
 Šri Lankos Demokratinės Socialistinės Respublikos Vyriausybės vardu
 A Srí Lanka Demokratikus Szocialista Köztársaság kormánya részéről
 Ghall-Gvern tar-Repubblika Demokratika Soċjalista tas-Sri Lanka
 Voor de regering van de Democratische Socialistische Republiek Sri Lanka
 W imieniu Rządu Demokratyczno-Socjalistycznej Republiki Sri Lanki
 Pelo Governo da República Democrática Socialista do Sri Lanca
 Pentru Guvernul Republicii Democratice Socialiste Sri Lanka
 Za vládu Srílanskej demokratickej socialistickej republiky
 Za vlado Demokratične socialistične republike Šrilanke
 Sri Lankan demokraattisen socialistisen tasavallan hallituksen puolesta
 För demokratiska socialistiska republiken Sri Lankas regering
 ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුව වෙනුවට

~~_____~~

ZAŁĄCZNIK 1

WYKAZ UMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 1 NINIEJSZEJ UMOWY

Umowy o komunikacji lotniczej i inne porozumienia między Sri Lanką a państwami członkowskimi, z uwzględnieniem zmian lub poprawek, które w dniu podpisania niniejszej Umowy były zawarte, podpisane lub parafowane:

- umowa o transporcie lotniczym między Federalnym Rządem Austrii a Republiką Sri Lanki, sporządzona w Kolombo dnia 15 lutego 1978 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Austria”,
- umowa między Rządem Królestwa Belgii a Rządem Demokratyczno-Socjalistycznej Republiki Sri Lanki dotycząca transportu lotniczego, sporządzona w Brukseli dnia 15 grudnia 1998 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Belgia”,
- umowa między Rządem Bułgarskiej Republiki Ludowej a Rządem Cejlonu dotycząca komunikacji lotniczej między i poza ich terytoriami, sporządzona w Kolombo dnia 27 listopada 1970 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Bułgaria”,
- umowa o transporcie lotniczym między Rządem Republiki Cypru a Rządem Demokratyczno-Socjalistycznej Republiki Sri Lanki, parafowana w Kolombo dnia 15 listopada 2002 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Cypr”,
- umowa między Rządem Republiki Czeskiej a Rządem Demokratyczno-Socjalistycznej Republiki Sri Lanki dotycząca komunikacji lotniczej, sporządzona w Pradze dnia 20 kwietnia 2004 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Republika Czeska”,
- umowa między Rządem Danii a Rządem Cejlonu dotycząca komunikacji lotniczej, sporządzona w Kolombo dnia 29 maja 1959 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Dania”,
- umowa między Republiką Francuską a Cejlonem dotycząca komunikacji lotniczej, sporządzona w Kolombo dnia 18 kwietnia 1966 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Francja”,
- umowa o transporcie lotniczym między Republiką Federalną Niemiec a Republiką Sri Lanki, sporządzona w Kolombo dnia 24 lipca 1973 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Niemcy”,
- umowa o transporcie lotniczym między Rządem Republiki Greckiej a Rządem Demokratyczno-Socjalistycznej Republiki Sri Lanki, parafowana w Atenach dnia 5 listopada 2002 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Grecja”,
- umowa między Rządem Republiki Włoskiej a Rządem Cejlonu dotycząca komunikacji lotniczej, sporządzona w Kolombo dnia 1 czerwca 1959 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Włochy”,
- umowa między Rządem Królestwa Niderlandów a Rządem Cejlonu dotycząca komunikacji lotniczej między i poza ich terytoriami, sporządzona w Kolombo dnia 14 września 1953 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Niderlandy”,
- umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Demokratycznej Socjalistycznej Republiki Sri Lanki o komunikacji lotniczej między oraz poza ich odnośne terytoria, sporządzona w Kolombo dnia 26 stycznia 1982 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Polska”,
- umowa między Rządem Szwecji a Rządem Cejlonu dotycząca komunikacji lotniczej, sporządzona w Kolombo dnia 29 maja 1959 r., zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Szwecja”,
- umowa między Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej a Rządem Demokratyczno-Socjalistycznej Republiki Sri Lanki dotycząca komunikacji lotniczej, sporządzona w Kolombo dnia 22 kwietnia 1998 r., wraz ze zmianami, zwana dalej w załączniku 2 „umową Sri Lanka – Zjednoczone Królestwo”.

ZAŁĄCZNIK 2

WYKAZ ARTYKUŁÓW W UMOWACH WYMENIONYCH W ZAŁĄCZNIKU 1, O KTÓRYCH MOWA W ART. 2-4 NINIEJSZEJ UMOWY

- a) Wyznaczenie przez państwo członkowskie:
- art. 3 umowy Sri Lanka – Austria,
 - art. 3 umowy Sri Lanka – Belgia,
 - art. 4 umowy Sri Lanka – Cypr,
 - art. 3 umowy Sri Lanka – Republika Czeska,
 - art. 2 umowy Sri Lanka – Dania,
 - art. 3 umowy Sri Lanka – Francja,
 - art. 3 ust. 4 umowy Sri Lanka – Niemcy,
 - art. 3 umowy Sri Lanka – Grecja,
 - art. 4 ust. 1-3 umowy Sri Lanka – Włochy,
 - art. 2 umowy Sri Lanka – Niderlandy,
 - art. 3 umowy Sri Lanka – Polska,
 - art. 2 umowy Sri Lanka – Szwecja,
 - art. 4 umowy Sri Lanka – Zjednoczone Królestwo.
- b) Odmowa, cofnięcie, zawieszenie lub ograniczenie upoważnień lub zezwoleń:
- art. 4 umowy Sri Lanka – Austria,
 - art. 5 umowy Sri Lanka – Belgia,
 - art. 3 ust. 4 umowy Sri Lanka – Bułgaria,
 - art. 5 umowy Sri Lanka – Cypr,
 - art. 4 umowy Sri Lanka – Republika Czeska,
 - art. 6 umowy Sri Lanka – Dania,
 - art. 3 ust. 4 i art. 4 umowy Sri Lanka – Francja,
 - art. 4 ust. 1 umowy Sri Lanka – Niemcy,
 - art. 4 umowy Sri Lanka – Grecja,
 - art. 4 ust. 4-6 umowy Sri Lanka – Włochy,
 - art. 3 umowy Sri Lanka – Niderlandy,
 - art. 6 umowy Sri Lanka – Szwecja,
 - art. 5 umowy Sri Lanka – Zjednoczone Królestwo.
- c) Bezpieczeństwo:
- art. 7 umowy Sri Lanka – Austria,
 - art. 7 umowy Sri Lanka – Belgia,
 - art. 10 umowy Sri Lanka – Cypr,
 - art. 7 umowy Sri Lanka – Republika Czeska,
 - art. 4 umowy Sri Lanka – Dania,
 - art. 7 umowy Sri Lanka – Grecja,
 - art. 7 umowy Sri Lanka – Polska,
 - art. 4 umowy Sri Lanka – Szwecja.
-

ZAŁĄCZNIK 3

WYKAZ INNYCH PAŃSTW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 2 NINIEJSZEJ UMOWY

- a) Republika Islandii (na mocy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym);
 - b) Księstwo Liechtensteinu (na mocy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym);
 - c) Królestwo Norwegii (na mocy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym);
 - d) Konfederacja Szwajcarska (na mocy Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie transportu lotniczego).
-